

Fiskimálaráðið

Dagfesting: 07.12.2020
Mál nr.: 19/00047-5
Málsviðgjørt: AMP-BL/KM
Ummælisfreist: 7/12-2020 til
7/1-2021
Eftirkannað: Lógartænastan
dagfestir

Uppskot til

Løgtingslóg um broyting í løgtingslóg um tilbúgv

(Skipa kommunal tilbúgvingarøki, stovnseta ein fráboðanarsentral, skipa Kreppuráð og Átaksráð og gera tillagingar)

§ 1

Í løgtingslóg nr. 61 frá 15. mai 2012 um tilbúgv, sum broytt við § 69 í løgtingslóg nr. 91 frá 7. juni 2020, verða gjørdar hesar broytingar:

1. Í § 12 verður sum stk. 6 sett:
“Stk. 6. Umboð fyri Føroya landfúta í Tilbúgvingarnevndum og felags Tilbúgvingarnevndum hevur ikki atkvøðurætt í kommunalum játtanarspurningum.”

2. Aftan á § 12 verður sett:

“Kommunal tilbúgvingarøki

§ 12 a. Kommunurnar skulu áðrenn 1. januar 2022 hava skipað seg í kommunal tilbúgvingarøki, ið hava til

endamáls at umsita kommunalu tilbúgvina í avvarðandi kommunum. Stk. 2. Kommunalu tilbúgvingarøkini skulu í mestan mun skipast samsvarandi hesum økjum:

- 1) Tilbúgvingarøkið Suðurstreymoy: Tórshavnar kommuna.
- 2) Tilbúgvingarøkið Vágar: Sørvágs kommuna og Vága kommuna.
- 3) Tilbúgvingarøkið Norðstreymoy: Vestmanna kommuna og Kvívíkar kommuna.
- 4) Tilbúgvingarøkið Sundalagið: Sunda kommuna og Eiðis kommuna.
- 5) Tilbúgvingarøkið Eysturoyar vestara: Nes kommuna, Sjóvar kommuna og Runavíkar kommuna.
- 6) Tilbúgvingarøkið Eysturoyar eystara:

Fuglafjarðar kommuna og Eysturkommuna.

- 7) Tilbúgvingarøkið Norðoyggjar: Kunoyar kommuna, Viðareiðis kommuna, Klaksvíkar kommuna, Hvannasunds kommuna og Fugloyar kommuna.
- 8) Tilbúgvingarøkið Suðuroy: Sumbiar kommuna, Vágs kommuna, Porkeris kommuna, Høvs kommuna, Fámjins kommuna, Tvøroyrar kommuna og Hvalbiar kommuna.
- 9) Tilbúgvingarøkið Sandoy/Skúvoy: Skopunar kommuna, Sands kommuna, Skálavíkar kommuna, Húsavíkar kommuna og Skúvoyar kommuna.

Stk. 3. Kommunal tilbúgvingarøki, ið ikki eru samsvarandi økjunum í stk. 2, skulu taka fyrilit fyri, at økini eru landafrøðiliga og samferðsluliga samfeld.

Stk. 4. Kommunal tilbúgvingarøki, ið ikki eru samsvarandi økjunum í stk. 2, skulu hava í minsta lagi 4000 íbúgvar, tó kann gerast frávik í mun til talið av íbúgvum, um landafrøðilig viðurskifti tala fyri hesum. Landsstýrismaðurin tekur avgerð um møgulig frávik.

§ 12 b. Kommunur, sum 1. januar 2022 ikki hava skipað seg í kommunal tilbúgvingarsamstørv, verða av landsstýrismanninum skipað í kommunal tilbúgvingarsamstørv sambært § 12 a, stk. 2.

Sjálvboðnar samstarvsavtalur

§ 12 c. Kommunal samstørv, sambært § 12 a, skulu áðrenn 1. januar 2022 hava gjørt skrivliga avtalu sínámillum um skipan av samstarvinum, sambært § 8, stk. 2.

Stk. 2. Kommunur í einum samstarvsøki skipa samstarvið undir einari felags umsiting við felags tilbúgvingarnevnd og felags tilbúgvingarleiðara, sambært § 12, stk. 5.

§ 12 d. Til 1. januar 2022 kunnu einstøku kommunustýrini ikki uttan góðkenning frá landsstýrismanninum í tilbúgvingarmálum gera nýggjar avtalur ella broytingar í verandi avtalum av skipanarligum slagi á økinum, ella gera aðrar broytingar á økinum, ið kunnu fáa ávirkan á arbeiðið at skipa kommunurnar í kommunal tilbúgvingarøki sambært § 12 a.”

3. Í § 13, stk. 3 verður sum 3. pkt. sett: “Tilbúgvingarætlanir skulu endurskoðast, tá umstøðurnar gera tað neyðugt og í minsta lagi innan fyri hvørt kommunalt valskeið.”
4. Aftan á § 14 verður sum yvirskrift yvir § 14 a og § 14 a sett:

“Fráboðanarsentralur

§ 14 a. Landsstýrismaðurin kann áleggja kommununum at seta á stovn ein fráboðanarsentral, ið, vegna allar kommunur í Føroyum, skal taka ímóti boðum um eldsbruna og øðrum vanlukkum kring alt landið.

Stk. 2. Kommunurnar bera kostnaðin av kommunala fráboðanarsentralinum í mun til íbúgvaratalið í kommununi.

Stk. 3. Kommunali fráboðanarsentralurin skal mannast, riggast til og virka soleiðis, at hann til einhvørja tíð kann taka ímóti boðum, skráseta boðini, boða frá og samskifta við tilbúgvingarmanningina og við tann, ið boðar frá hendingini.

Stk. 4. Stovnseting og rakstur av kommunala fráboðanarsentralinum skal samskipast við alarmsentralarnar hjá løggregluni og heilsuverkinum.

Stk. 5. Landsstýrismaðurin kann taka avgerð um virksemi, útgerð og rakstur av kommunala fráboðanarsentralinum. Harumframt kann landsstýrismaðurin seta krøv til manning og útbúgving av manning til kommunala fráboðanarsentralin.”

5. Í § 15 verður sum stk. 3-5 sett:
“Stk. 3. Egintilbúgving, sambært stk. 1, skal vera nøktandi sambært váðameting kommununnar. Landsstýrismaðurin kann áleggja einum virksemi at økja um sína tilbúgving sambært stk. 1, so tilbúgvingin er nøktandi sambært váðameting kommununnar.
Stk. 4. Um eitt virksemi hevur við sær øktar útreiðslur til tilbúgving hjá kommununi, kann landsstýrismaðurin, við støði í kommunalu váðametingini, áleggja virkseminum at rinda hesar útreiðslur heilt ella lutvíst. Kommunan rindar tær útreiðslur, sum ikki verða álagdar virkseminum at rinda.
Stk. 5. Um virksemið sambært stk. 1 er staðsett í fleiri kommunum, kann landsstýrismaðurin, við støði í kommunalu váðametingini, áseta, hvørja tilbúgving hvør kommuna skal hava viðvíkjandi virkseminum.”

6. Aftan á § 16 verður sum kapittul 4 a sett:

“Kapittul 4 a Kreppustýring

§ 16 a. Skipað verður eitt Kreppuráð, sum skal virka sum millumlið millum politiska myndugleikan og samskipandi leiðsluna av einari størri hending ella kreppu á landi ella á sjógvi.

Stk. 2. Landsstýrismaðurin ásetir í kunngerð reglur um virksemi Kreppuráðsins, og hvussu Kreppuráðið verður mannað.

§ 16 b. Skipað verður eitt Átaksráð, sum skal virka sum millumlið millum skaðastaðsleiðsluna og Kreppuráðið.

Stk. 2. Landsstýrismaðurin ásetir í kunngerð reglur um virksemi Átaksráðsins, og hvussu Átaksráðið verður mannað.”

7. § 18 verður orðað soleiðis:

“§ 18. Hvør landsstýrismaður kann, fyri sítt ábyrgdarøki, áleggja myndugleikum og starvsfólki í hesum, og áleggja almennum og privatum virksemi og starvsfólki í hesum, at veita hjálp at leggja til rættis ella at útinna uppgávur innan tilbúgvingina.

Stk. 2. Hava kravboð eftir stk. 1 við sær fíggjarligt tap fyri vinnuligt virksemi, skal landið rinda endurgjald eftir vanligum reglum. Endurgjald kann ikki krevjast, um kostnaðurin av at fremja kravboðini kann fíggjast við at áseta prís á viðkomandi vøru ella tænastu. Tey, sum hava virksemi, skulu ikki av hesum vera verri fyri enn onnur í somu vinnugrein.”

8. Aftan á § 20 verður sum § 20 a sett:

“§ 20 a. Landsstýrismaðurin kann gera av, hvør samskiftisútgerð skal brúkast til tvørfakligt samskipti hjá pørtunum í tilbúgvingini.”

9. Í § 42, stk. 1, nr. 2 verður aftan á “forboðum sbrt.” sett: “§ 15, stk. 3 og 4.”

§ 2

Henda løgtingslóg kemur í gildi dagin eftir, at hon er kunngjørd.

Kapittul 1. Almennar viðmerkingar

1.1. Orsakir til uppskotið

Í 2012 var nýggj tilbúgvíngarlóg lýst. Orsøkin til lógaruppskotið var fyrst og fremst at skipa grundarlagið fyri ábyrgdarbýtinum millum land og kommunur á tilbúgvíngarøkinum. Samstundis var í lógaruppskotinum staðfest, at ábyrgdin av tilbúgvíng við uppskotinum varð breitt lógð til kommunurnar at umsita.

Lógin er ikki dagførd, síðan hon varð lýst í 2012, og síðani tá hava verið tveir stórir tilburðir, ið hava víst á tørvin á yvirskipaðum dagføringum í mun til kreppustýring í síni heild. Annar var eldsbrunin á Varðanum Pelagic á Tvøroyri og hin koronafarsóttin.

Í samband við eitt aðalorðaskifti um tilbúgvíng á Løgtingi á heysti 2018 varð staðfest, at tað er sera ymiskt, hvussu kommunurnar í Føroyum eru fyri, bæði tá tað kemur til tað fakliga støðið, og tá talan er um tøka útgerð.

Í sama aðalorðaskifti róði landsstýrismaðurin framundir at leggja kommunalu tilbúgvíngina saman í størri felags kommunal tilbúgvíngarøki fyri at lyfta fakliga støðið, soleiðis at kommunala tilbúgvíngin í síni heild verður betri at gagnnýta verandi førleikar og útgerð í tilbúgvíngarøkinum.

Endamálið við uppskotinum er at tryggja, at ráðleggingin og yvirskipaða stýringin av kommunalu tilbúgvíngini í hvørjum kommunalum tilbúgvíngarøki fær eitt fakligt lyft. Tað er umráðandi at gera vart við, at endamálið við hesum uppskoti ikki er at niðurleggja lokalar sløkkiliðsstøðir.

Royndir úr Danmark hava víst – í sambandi við, at 87 kommunalar tilbúgvíngar í 2016 vóru skerdar niður í 24 – at ráðleggingin er vorðin meira munagóð, og at samstarvið millum kommunurnar og landsmyndugleikarnar er styrkt. Harafturat hevur tað víst seg, at tað ímillum kommunalu tilbúgvíngarnar er eitt betri samstarv og eitt størri forstálsis fyri felags avbjóðingum í mun til eina felags yvirskipaða váðamynd.

Høvuðsbroytingin sambært hesum lógaruppskoti er eisini at skipa kommunalu tilbúgvíngina í størri eindir fyri at styrkja um leiðslu og umsitingarlíga partin av tilbúgvíngini.

1.2. Galdandi lóggáva

Staðfest varð í 2012, at arbeiðið at tilevna og samskipa eina framkomna tilbúgvíng enn var á byrjanarstøði, og støðan er ikki nógv broytt síðan tá.

Í uppskotinum frá 2012 var skyldan hjá kommunum orðað alment, soleiðis at skyldan at veita hjálp ikki bert fevnir um serstøk tilbúgvíngarfakøki, men breitt fevnir um hjálp móti skaða á fólk, djór, umhvørvi, virði og ognir í sambandi við skaðahendingar ella vanlukkur í kommununi.

Skyldan hjá kommunum at veita hjálp skal, sambært ásetingunum í tilbúgvíngarlógini, taka støði í váðanum í einstøku kommununi, og tí varð gjørt greitt í samband við uppskotið til tilbúgvíngarlóg, at tað var neyðugt, at allar kommunur lýstu, hvørjir váðar eru í

kommununum, gjørdu metingar um vátan og út frá hesum gjørdu av, hvussu tilbúgvingin í kommununi skuldi vera. Samstundis varð gjørt greitt, at bert við at gera vátametingar, var møguligt at staðfesta innihaldið í tilbúgvingarábyrgdini hjá kommununi.

Hóast hesar ásetingar kann staðfestast, at ikki allar kommunur hava gjørt neyvar vátametingar og nøktandi tilbúgvingarætlanir fyri kommunurnar.

Fiskimálaráðið kundi í 2018 staðfesta, tá lógin hevði verið virkin í 6 ár, at tað er sera ymiskt, hvussu kommunurnar hava raðfest økið. Flest allar smærru kommunurnar hava partvíst sett fólk at taka sær av skipanini av tilbúgvinginini, og tað er ivasamt, hvørjar førleikar fólkinini hava.

Fyri at styrkja um leiðsluna – og umsitingarliga partin av tilbúgvinginini, verður mettt neyðugt at skipa kommunalu tilbúgvinginina í størri fyrisitingarligar eindir. Tí verður mettt neyðugt at leggja kommunur saman í tilbúgvingarøki.

Rættast hevði allarhelst verið, at kommunalu tilbúgvingarøkini vóru 3 í tali og samsvaraðu skipanina hjá lögregluni og heilsutibúgvinginini, men tað er ivasamt, um politiskur meiriluti fæst til eina so radikala broyting. Lögreglan í Føroyum er skipað í 3 øki, Miðøkið, Norðurøkið og Suðurøkið. Tað sama er galdandi fyri prehospitalu tilbúgvinginina, ið er knýtt at Klaksvíkar sjúkrahúsi, Landssjúkrahúsinum og Suðuroyar sjúkrahúsi.

Í 2021 verður koyrandi gjøgnum Eysturoyartunnilin og í 2023 gjøgnum Sandoyartunnilin. Hetta setir eisini stór krøv í mun til skipan av tilbúgving og í mun til útgerð og førleikar hjá tilbúgvingarmanningini. Vit síggja eisini, at vinnuvirkini í Føroyum gerast størri, og setir hetta eisini krøv í mun til serliga útgerð og serligar førleikar. Tað má ikki vera so, at hjálpin borgarin fær, tá hann hevur verið fyri eini vanlukku, er ymisk alt eftir, hvar í landinum vanlukkan er hend.

Galdandi lóggáva gevur ikki neyðugar karmar at skipa eina tilbúgving, sum er nøktandi í mun til tørvin í dag ella frameftir.

Í dag umsitur lögreglan eina fráboðanarskipan, ið verður nýtt í sambandi við útkall, tá brúk er fyri kommunalu tilbúgvinginini. Skipanin er ein leivd frá, tá Brunaumsjón landsins hevði eftirlit við sløkkiliðini í Føroyum. Skipanin virkar á tann hátt, at fráboðan kemur inn á 1-1-2. Síðan verða eini boð talað inn í eina ljóðfíflu, sum verður lögð í skipanina, og so verða boðini frá telduskipanini send til kommunalu tilbúgvinginina umvegis telefon. Ríkislögreglan umsitur lisensin av skipanini.

1-1-2 tekur eisini ímóti fráboðanum til prehospitalu tilbúgvinginina. Í teimum førum verða boðini móttikin av starvsfólki hjá lögregluni, sum síðan ringir til antin vaktsentralin hjá Landssjúkrahúsinum ella til ávikavist “deildina” á Klaksvíkar sjúkrahúsi ella Suðuroyar sjúkrahúsi at boða frá, hvat er áfatt.

Tað kann virka nakað ørkymlandi, at vit í 2020 enn ikki hava talgildar vakt-/fráboðanarsentralar, ið kunnu samskifta, og tað ikki er møguligt at stilla samrøðuna um til avvarðandi myndugleika. Mett verður, at tað er neyðugt, at vit flyta okkum rætta vegin. Hetta verður gjørt við at seta á stovn ein felags kommunalan fráboðanarsentral í teirri vón, at prehospitala tilbúgvingin eisini knýtir tey bæði sjúkrahúsini í Klaksvík og Suðuroy í teirra vaktsentral, og soleiðis verða tilsamans trýggir døgnumannaðir sentralar í Føroyum, hvør við sínum fakførleikum. Samskiptið verður smidligari, og hvør sentralur hevur eina fullfíggaða

støðumynd í mun til egið ábyrgdarøki. Løgreglan í Føroyum hevur í longri tíð arbeitt við at fáa dagført 1-1-2 skipanina, soleiðis at skipanin – eins og í Danmark – talgilt kann samskifta við aðrar partar í tilbúgvngini, men enn er fígging ikki fingin til endamálið.

1.3. Endamálið við uppskotinum

Yvirskipaða endamálið við lógaruppskotinum er at hava eina dagførda lóg, sum setir greiðar lógarkarmar fyri, hvussu tilbúgvngin verður skipað.

Ábyrgdin av tilbúgvngini er lögð til kommunurnar. Høvuðsbroytingin sambært hesum lógaruppskoti er at skipa tilbúgvngina í tilbúgvngarøki, soleiðis at støðið í tilbúgvngini verður betri og eisini meira javnt í mun til í dag.

Umframt hetta vera eisini ítøkiligar heimildir og skyldur settar í lógina, sum hava til endamáls at fáa tilbúgvngina at virka betri, t.d. heimildin at skipa eitt Kreppuráð og eitt Átaksráð, sum m.a. hava samskipandi uppgávur og heimild at gera av, hvør samskiftisútgærð skal brúkast til tvørfakligt samskifti fyri at tryggja, at átaksleiðslan kann samskifta uttan fysiskt at vera saman.

1.4. Samandráttur av nýskipanini við uppskotinum

Høvuðsbroytingar í lógaruppskotinum eru hesar:

Kommunal tilbúgvngarøki

Kommunurnar verða álagdar at skipa seg í tilbúgvngarøki innan 1. januar 2022. Karmarnir fyri skipanini verða settir í lógina, m.a. at talan skal í mesta lagi vera um 9 tilbúgvngarøki, tey skulu vera landafrøðiliga og samferðsluliga samfeld, og skulu sum útgangsstøði hava í minsta lagi 4000 íbúgvar. Skipanin skal sum útgangsstøði gerast grundað á sjálvbodnar samstarvsavtalur millum kommunurnar, men eydnast hetta ikki innan ásettu freistina, er heimild til landsstýrismannin at skipa økini.

Kreppuráð og Átaksráð

Skipanin við Umsitingarráðnum er endurskoðað, og hevur hetta ført til, at ein reglugerð er gjørd um eitt nýtt Kreppuráð, sum skal avloysa og víðka um virksemd hjá avtikna Umsitingarráðnum. Reglugerðin er góðkend á landsstýrisfundi, og verður heimild nú sett í tilbúgvngarlógina, so hon verður formskipað í tilbúgvngarlógini.

Harumframt verður heimild sett í lógina at formskipa Átaksráðið.

Víst verður til fylgiskjal 3, ið lýsir kreppustýringarskipanina, sum varð góðkend á landsstýrisfundi 17. juni 2019.

Fráboðanarsentralur og samskiftisnet

Heimild er hjá landsstýrismanninum at seta á stovn ein fráboðanarsentral vegna kommunurnar. Hesin skal taka ímóti boðum um vanlukkur kring alt landið. Skylda verður áløgd kommunalum myndugleikum o.ø., sum hava uppgávur innan tilbúgvng, at brúka eitt serligt samskiftisnet til tvørfakligt samskifti í samband við vanlukkuutilburðir. Besta loysnin hevði verið eitt samskiftisnet, sum røkkur um alt landið.

1.5. Ummæli og ummælisskjal

Uppskotið hefur verið til ummælis hjá.....

.....

.....

Kapittul 2. Avleiðingarnar av uppskotinum

2.1. Fíggjarligar avleiðingar fyri land og kommunur

Uppskotið kann hava fíggjarligar avleiðingar fyri smærru kommunurnar, fyrst og fremst tí lagt verður upp til, at allar kommunur skulu fíggja kommunala fráboðanarsentralin. Ilt er at meta um, hvat ein fráboðanarsentralur kostar at stovnseta og í rakstri. Tað veldst um, hvat slag av útgerð verður keypt. Løgreglan hefur í 2020 fingið nýggja samskiftisútgerð, og í tí førinum vórðu settar kr. 1,5 mió. av til verkætlanina. Kostnaðurin má tí væntast at verða umleið tann sami. Afturat kann væntast, at neyðugt verður at hava eina vaktarskipan, soleiðis at fráboðanarsentralurin er mannaður alt samdøgrið. Um hædd skal takast fyri sjúkradøgum og skeiðvirksemi, má væntast, at minst 7 starvsfólk skulu til fyri at reka ein slíkan sentral. Til samanberingar hefur løgreglan 2 fólk á vakt á sínum sentrali alt samdøgrið, og Landssjúkrahúsið hefur 1 starvsfólk á vakt alt samdøgrið.

Sostatt má væntast ein eingangs útreiðsla á kr. 1,5 mió. og ein rakstrarútreiðsla, sum liggur á uml. kr. 3,5 mió. árliga, sum skal fíggjast av øllum kommununum í Føroyum alt í mun til fólkatalið í kommununi.

Hóast nógvar ásetingar í uppskotinum innihalda krøv til kommunala tilbúgving, er tó ikki talan um at seta krøv, sum ikki longu eru galdandi sambært núverandi tilbúgvingarlóg, og mett verður tí, at uppskotið ikki hefur við sær serligar øktar útreiðslur fyri land og kommunur.

2.2. Umsitingarligar avleiðingar fyri land og kommunur

Høvuðsbroytingin sambært lógaruppskotinum er at skipa kommunurnar í størri tilbúgvingareindir, og fer hetta at hava umsitingarligar broytingar við sær fyri kommunurnar, bæði í sambandi við umskipanina og aftaná.

At seta á stovn og reka fráboðanarsentralin kann fáa umsitingarligar avleiðingar fyri tað tilbúgvingarøkið, ið skal reka fráboðanarsentralin.

2.3. Avleiðingar fyri vinnuna

Landsstýrismaðurin fær heimild at áleggja virksemi at økja um sína tilbúgving og at heilt ella lutvíst rinda tær útreiðslur, sum eitt virksemi hefur við sær fyri kommunalar tilbúgvingar. Hetta hefur møguliga útreiðslur við sær fyri ávís virksemi.

2.4. Avleiðingar fyri umhvørvið

Uppskotið verður ikki mett at hava avleiðingar fyri umhvørvið.

2.5. Avleiðingar fyri serstøk øki í landinum

Uppskotið verður ikki mett at hava avleiðingar fyri serstøk øki í landinum.

2.6. Avleiðingar fyri ávísar samfelagsbólkar ella felagsskapir

Mett verður ikki, at uppskotið hevur avleiðingar fyri ávísar samfelagsbólkar ella felagsskapir.

2.7. Millumtjóðasáttmálar á økinum

Mett verður ikki, at uppskotið er í ósamsvari við millumtjóðasáttmálar, og miðað er eftir at halda meginreglur og skyldur í millumtjóðasáttmálum.

Mett verður harumframt, at uppskot ikki hevur við sær fíggjarligar, umsitingarligar ella umhvørvisligar avleiðingar av millumtjóða ella altjóða avtalum ella reglum.

2.8. Tvørgangandi millumtjóðasáttmálar

Mett verður ikki, at uppskotið er í ósamsvari við tvørgangandi millumtjóðasáttmálar, og miðað er eftir at halda meginreglur og skyldur í tvørgangandi millumtjóðasáttmálum. Føroyar hava tikið undir við Sáttmála Sameindu Tjóða um rættindi hjá einstaklingum, ið bera brek. Í § 11 í sáttmálanum er ein serlig skylda at taka neyðug stig, so einstaklingar, ið bera brek, verða vard, tá ið kríggj, vanlukkan ella líknandi umstøður gerast veruleiki.

2.9. Markaforðingar

Mett verður ikki, at uppskotið hevur við sær markaforðingar.

2.10. Revsing, útpanting, sektir ella onnur størri inntriv

Lógaruppskotið hevur við sær ásetingar um revsing. Heimild er at áleggja sekt, um virkir í ávísam førum ikki fylgja boðum frá landsstýrismanninum.

2.11. Skattir og avgjöld

Uppskotið hevur ikki ásetingar um skattir og avgjöld.

2.12. Gjöld

Uppskotið hevur ikki ásetingar um gjöld.

2.13. Áleggur lógaruppskotið fólki skyldur?

Lógaruppskotið áleggur í ávísan mun fólki skyldur.

Landsstýrismaðurin kann áleggja virksemi at økja um sína tilbúgving, um henda ikki er nøktandi, og landsstýrismaðurin kann áleggja einum virksemi at rinda øktu útreiðslurnar hjá kommununi til tilbúgving, sum standast av virkseminum.

Landsstýrismaðurin kann harumframt áleggja myndugleikum, virksemi og starvsfólki í hesum uppgávur innan tilbúgving.

2.14. Leggur lógaruppskotið heimildir til landsstýrismannin, ein annan enn landsstýrismannin ella til kommunur?

Lógaruppskotið leggur heimildir til landsstýrismannin í tilbúgvingarmálum. Hann fær heimild at skipa kommunur í tilbúgvingarsamstørv, um hesar ikki megna tað sjálvar innan 1. januar 2022. Landsstýrismaðurin kann eisini áleggja kommununum at seta á stovn ein fráboðanarsentral, og hann kann seta krøv til útbúgving av fólki til henda sentral.

Harafturat kann landsstýrismaðurin áleggja privatum virksemi at økja um sína tilbúgving, um henda ikki er nøktandi sambært váðametingini hjá kommununi. Hann kann eisini áleggja

tílkum virksemi at rinda útreiðslur heilt ella lutvíst til økta tilbúgving hjá kommununi orsakað av hesum virksemi.

Landsstýrismaðurin kann áseta, hvørja tilbúgving hvør kommuna skal hava viðvíkjandi einum vandakendum virksemi, sum er staðsett í fleiri kommunum.

Landsstýrismaðurin ásetir reglur fyri virksemið hjá Kreppuráðnum og Átaksráðnum.

Harumframt kann hann gera av, hvør samskiftisútgærð skal brúkast tvørfakliga millum partarnar í tilbúgvingini.

Lógaruppskotið leggur eisini heimild til landsstýrismannin í tilbúgvingarmálum, og aðrar landsstýrismenn fyri teirra ábyrgdarøki, at áleggja myndugleikum, virksemi og starvsfólki í hesum at m.a. gera uppgávur og leggja til rættis innan tilbúgving.

2.15. Gevur lógaruppskotið almennum myndugleikum atgongd til privata ogn?

Lógaruppskotið gevur ikki almennum myndugleikum atgongd til privata ogn. Ásetingar eru frammanundan í lógini, ið geva atgongd til privata ogn.

2.16. Hevur lógaruppskotið aðrar avleiðingar?

Lógaruppskotið hevur ikki aðrar avleiðingar.

2.17. Yvirlit yvir avleiðingarnar av uppskotinum

	Fyri landið ella lands- myndugleikar	Fyri kommunalar myndugleikar	Fyri pláss ella øki í landinum	Fyri ávísar samfelags- bólkar ella felagsskapir	Fyri vinnuna
Fíggjarligar ella búskaparligar avleiðingar	Ja	Ja	Nei	Nei	Ja
Umsitingarligar avleiðingar	Ja	Ja	Nei	Nei	Nei
Umhvørvisligar avleiðingar	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Avleiðingar í mun til altjóða avtalar og reglur	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Sosialar avleiðingar			Nei	Nei	

Kapittul 3. Serligar viðmerkingar

3.1. Viðmerkingar til ta einstøku greinina

Til § 1

Til nr. 1

§ 12, stk. 6.

Tilbúgvingarnevndirnar og felags Tilbúgvingarnevndirnar hava yvirskipaðu fyristøðuna av kommunalu tilbúgvingini og kunnu m.a. handfara metingar um rakstur, støði, førleika, manning, fígging o.a. Løgreglan umboðar átaksførleikan og eigur ikki at hava ávirkan á kommunalar játtanarspurningar. Skotið er tí upp at áseta, at umboð fyri Føroya landfúta ikki hevur atkvøðurætt í hesum spurningum.

Til nr. 2

§ 12 a

Stk. 1. Skotið verður upp, at Føroyar í hóslandi mun verða skipaðar í færri landafrøðilig tilbúgvingarøki. Endamálið er at styrkja samlaðu kommunalu tilbúgvingina, fakliga, bygnaðarlaga og í mun til størri bjargingarútgerð.

Stk. 2. Ásett er, at kommunurnar áðrenn 1. januar 2022 í mestan mun skulu skipa seg í øki samsvarandi stk. 2.

Stk. 3. Um kommunur skipa seg í øki, ið ikki eru samsvarandi økjum í stk. 2, skulu hesi vera landafrøðiliga og samferðsluliga samfeld. Við øðrum orðum skulu økini hanga saman landafrøðiliga, og ferðslukervið við vegum o.ø. skal eisini hanga saman. Eitt dømi um kommunur, sum á henda hátt hanga saman og kunnu skipa seg saman eru Vestmanna, Kvívík og Vágar. Økini liggja lutfalsliga tætt saman og eru knýtt saman við vegum og tunlum. Ein annar móguleiki er, at økini Vestmanna, Kvívík og Tórshavn skipa seg saman, tí tey eisini liggja lutfalsliga tætt og eru knýtt saman við vegnum og tunlum. Tá undirsjóvartunnilin til Sandoyinna verður liðugur um nøkur ár, kann eisini hugast, at tilbúgvingarøkini Sandoy og Tórshavn kunnu skipa seg saman.

Stk. 4. Økini skulu í minsta lagi hava 4000 íbúgvar, soleiðis at endamálið við at skipa tilbúgvingina í færri og størri økir verður rokkið. Tó kann frávik gerast frá kravinum um 4000 íbúgvar, um landafrøðilig viðurskifti tala fyri hesum. Til dømis Vágar, Vestmanna/Kvívík ella Sandoy.

§ 12 b

Um kommunurnar ikki hava skipað seg í kommunal tilbúgvingarsamstørv innan freistina, verða hesar av landstýrismanninum skipaðar í samstørv sambært § 12 a, stk. 2.

§ 12 c-d

Ásett eru krøv til tær sjálvbodnu samstarvsavtalur, sum kommunurnar innganga. Hesar skulu vera skrivligar og verða gjørdar áðrenn 1. januar 2022. Samstarvið skal vera skipað við felags umsiting við felags tilbúgvingarnevnd og felags tilbúgvingarleiðara. Til 1. januar 2022 vera kommunurnar eisini avmarkaðar í sínum avtalurætti, soleiðis at avtalur ikki verða gjørdar, sum forða fyri tí samstarvi, sum skal vera gjørt 1. januar 2022.

Til nr. 3

§ 13, stk. 3, 3. pkt.

Tilbúgvingarætlanir skulu endurskoðast javnan fyri at tryggja, at tær eru nøktandi. Skotið verður upp at áseta, at hesar skulu endurskoðast í minsta lagi innan fyri hvørt kommunalt valskeið. Tær verða sostatt endurskoðaðar í minsta lagi 4. hvørt ár, og hvørt kommunustýri

fær høvi at taka støðu til, um tilbúgvingarætlanin er nøktandi. Annars skulu tilbúgvingarætlanir eisini endurskoðast, tá umstøðurnar krevja tað, til dømis tá ein eftirmeting av einum skaðatilburði vísir, at tað er neyðugt, ella tá loyvi verður givið til vandakent virkseml í kommununi. Tað er tí eisini umráðandi, at býarplanlegging í síni heild og viðgerð av byggiloyvum, tá talan er um serligt virkseml, verður lagt fyri tilbúgvingarnevdina, soleiðis at tilbúgvingarnevndin, saman við kommunalu tilbúgvingini, kann fyrhalda seg til økta váðan í kommununi.

Til nr. 4

§ 14 a

Stk. 1-3. Skotið verður upp at geva landsstýrismanninum heimild at áleggja kommununum at seta á stovn ein fráboðanarsentral. Hesin skal, vegna allar kommunurnar, taka ímóti boðum um allar vanlukkur kring landið. Kommunurnar bera kostnaðin av fráboðanarsentralinum.

Stk. 4. Stovnseting og rakstur av kommunala fráboðanarsentralinum skal samskipast við alarmsentralarnar hjá løgreluni og heilsuverkinum. Á henda hátt verður tryggjað, at teir trýggir sentralarnir, ið eru sentralir aktørar í sambandi við allar skaðatilburðir, kunnu samskipta, helst talgilt, sum vit kenna tað frá øðrum framkomnum londum.

Stk. 5. Landsstýrismaðurin fær heimild til at gera av viðurskipti um virkseml og rakstur av fráboðanarsentralinum. Harafturat fær landsstýrismaðurin heimild at seta krøv til førleikar hjá starvsfólkunum, ið skulu starvast á fráboðanarsentralinum. Hetta fyri at tryggja, at røttu førleikarnir eru til staðar, og at virkseml annars er í samsvari við yvirskipaðu kreppustýringarskipanina, og fyri at tryggja kommunalari umboðan í teimum tvørfakligu ráðunum (stápunum) á operationellum og strategiskum stigi sambært fylgiskjali 3.

Til nr. 5

§ 15, stk. 3-5

Stk. 3. Sambært tilbúgvingarlógini hava tey, sum reka vandakent virkseml, skyldu at hava eina egintilbúgving. Tann, sum skal hava egintilbúgving, ber sjálvur kostnaðin av egintilbúgvingini. Greinin er breitt orðað og nágreinar ikki, hvørjar fyrirøkur skulu hava egintilbúgving, og innihaldið í egintilbúgvingini er heldur ikki nágreinað.

Talan er t.d. um virkseml, sum hevur stórar goymslur av olju ella kemikalium, og eitt annað dømi er tunniltvirkseml, nú alsamt fleiri privatriknir undirsjóvartunlar verða gjørdir. Hesir hava serligar avbjóðingar við sær, um óhapp hendir í einum tunli.

Skotið verður upp at áseta, at váðametingin, sum kommunan ger í tílíkum virkseml, er avgerandi fyri støðið viðvíkjandi tilbúgvingini. Harafturat verður heimild givin landsstýrismanninum at áleggja einum virkseml at gera broytingar, soleiðis at egintilbúgvingin verður nøktandi í mun til váðametingina hjá kommununi, um hon ikki longu er tað.

Stk. 4. Um skaði kann standast av og í samband við eitt virkseml, sum krevur, at kommunan økir sína tilbúgving, kunnu tær øktu útreiðslur, sum standast av hesi øktu tilbúgving, áleggjast virksemlinum heilt ella lutvíst. Her er fyrst og fremst talan um virkseml, ið verður rikið á vinnuligum grundarlagi, sum orsakað av slag av virkseml hevur ein heilt serligan øktan váða fyri kommunurnar. Talan er sostatt ikki um keyp av útgerð í mun til tann generella váðan í kommununi, men einans um onkur heilt serlig útgerð skal keypast. Henda áseting krevur, at kommunurnar gera neyvar váðametingar í mun til virkseml, har váðin er væl greinaður, og at atlit eru tikin at møguligum fyribyrgjandi átøkum, ið kunnu setast í verk fyri at minka um váðan. Í fyrstu atløgu er tað kommunan, sum, í samstarvi við virkseml, ger eina váðameting fyri virkseml og tekur støðu til, hvørt tað er neyðugt við serligari útgerð og førleikum. Um virkseml og kommunan ikki koma ásamt um, hvør skal gjalda eyka útreiðslurnar - um tað í

váðametingini verður mettt neyðugt við serligari útgerð - kann málið leggjast fyri landsstýrismannin, sum tekur endaliga avgerð.

Stk. 5. Um vandakent virksemi er staðsett í fleiri kommunum, t.d. um eitt virksemi við goymslu av kemikalium liggur á markinum millum tvær kommunur, og fysiskt liggur í tveimum kommunum, ella ein tunnil hevur tunnilmunnar í ymiskum kommunum, kann tað vera ógreitt, hvør kommuna hevur ábyrgdina av tilbúgvini í mun til virksemið. Talan kann eisini vera um kommunur, sum eru ymiskar til støddar, og neyðugt er tí at hava ymisk krøv til kommunurnar viðvíkjandi tilbúgvini. Í tílíkum førum kann landsstýrismaðurin áseta stóðið, tær kommunalu tilbúgvungarnar hvør sær skulu hava viðvíkjandi virkseminum. Tað er tó altíð kommunan, sum í fyrstu atløgu ger eina meting av váðanum.

Til nr. 6

Kapittul 4 a

§ 16 a.

Eitt Kreppuráð er longu skipað, og reglugerð er gjørd, og við hesum lógaruppskoti verða karmarnir fyri Ráðið formliga ásettir í tilbúgvungarlógini. Kreppuráðið virkar á strategiskum stóði og vísir beinleiðis til Føroya landsstýri. Uppgávan hjá Ráðnum verður ásett í lógini, og verður hon millumlið ímillum politiska myndugleikan og samskipandi leiðsluna í eini vanlukku ella kreppu. Síðani verður heimilað landsstýrismanninum at áseta reglur um virksemi Kreppuráðsins, og hvussu Ráðið verður mannað, í kunngerð.

§ 16 b.

Skotið er eisini upp at áseta teir formligu karmarnar fyri eitt Átaksráð í tilbúgvungarlógina. Átaksráðið skal virka á operativum stóði í sambandi við vanlukkur og kreppu. Átaksráðið vísir til Kreppuráðið

Átaksráðið fyri Føroyar skal styrkja samskipanina millum føroyskar myndugleikar og ríkismyndugleikarnar í sambandi við stórri tilburðir og vanlukkur. Átaksráðið fyri Føroyar skal somuleiðis lata eina dagfórda stóðumynd til Kreppuráðið fyri Føroyar, so umboðini í Kreppuráðnum kunnu taka avgerðir út frá einum sakligum og fakligum grundarlagi. Harumframt hevur Átaksráðið fyri Føroyar sum uppgávu at samskipa nýtisluna av samlaða tilfeinginum, tað veri seg útgerð, fólk og førleikar. Endamálið er at fáa størst nyttu av samlaða tilfeinginum í Føroyum. Átaksráðið fyri Føroyar varðar av operativa átakinum á átaksstaðnum og virkar sum bindilið millum OSC/KST og Kreppuráðið fyri Føroyar.

Til nr. 7

§ 18

Stk. 1. Neyðugt kann verða at fáa onnur enn myndugleikar, virkir og persónar, sum virka innan tilbúgvungina, at gera uppgávur í sambandi við at leggjast til rættis ella at fremja tilbúgvungina, og við hesi áseting verður heimild sett í lógina at áleggja teimum uppgávur, sum tey hava skyldu at gjøgnumføra. Sum dømi kunnu nevnast kommunulæknar, sum í sínum vanligu virki virka sambært avtalu við tað almenna. Við hesi áseting verður heimild at taka við eitt nú kommunulæknar og “primera geiran” at leggjast til rættis tilbúgvungina.

Stk. 2. Endurgjald kann krevjast sambært vanligum reglum, um kravboð sambært stk. 1 hava við sær tap, tó ikki um kostnaðurin av at fremja kravboðini kann fáast inn við at krevja gjald fyri eini veiting. Ásetingin er í síni heild sambærilig við ásetingina í § 16, tó fevnir § 16 um kravboð at tryggja virkisførið í samfelagnum, meðan § 18 fevnir um kravboð í sambandi við at leggjast til rættis tilbúgvungina ella at fremja hana.

Til nr. 8

§ 20 a

Tvørfakligt samskipti á einum skaðastaði er alneyðugt. Í Føroyum finst ikki, eins og vit kenna tað frá londunum kring okkum, ein felags samskiptisskipan til kreppusamskipti. Hvør tilbúgvareind hevur egna samskiptisskipan. Mest vanligar eru analogar skipanir. At hvør tilbúgvareind hevur egna samskiptisskipan er ein avbjóðing fyri tað tvørfakliga samstarvið á skaðastaðnum. Loysnin í dag er, at átaksleiðslan á skaðastaðnum samskiptir innanhýsis á einum skaðastaðarradio, kanal 2 (423,75 MHz), sum einans røkkur í nærumhvørvinum.

Avbjóðingin hevur sambært eftirmetingum víst seg at vera, at samskiptið á skaðastaðnum ikki verður “eyggleitt” av fyriskipanarstøðini, KSN, og sostatt mugu boð gevast fyri seg yvir aðra radioskipan ella yvir telefon. Aftrat tí er samskiptið millum átaksleiðararnar skert í tann mun, at átaksleiðslan einans kann samskipta, tá átaksleiðararnir eru komnir á skaðastaðið.

Hetta setir stór krøv til átaksleiðsluna á skaðastaðnum bæði í mun til innanhýsis samskipti, men sanniliga eisini, at boð, ið verða givin á fyriskipanarstaðnum, KST, verða endurgivin rætt, og tað krevur, at samskiptið frá skaðastaðnum til upplendið hjá hvørjari einstakari tilbúgvareind fer fram so hvørt.

Nøktandi samskiptisútgerð er longu ment, men heimild vantar at áleggja øllum pørtum innan tilbúgvina at brúka hesa útgerð. Við hesum verður henda heimild fingin til vega.

Til nr. 9

§ 42, stk. 1, nr. 2

Skotið verður upp at áseta, at tann, ið ikki fylgir boðum frá landsstýrismanninum um at gera broytingar í tilbúgvini hjá einum virksemi, sum ikki er nøktandi sambært váðameting kommununnar, kann revsast sambært § 42. Tað sama er galdandi fyri virksemi, ið ikki rindar álagdar útreiðslur til tilbúgving kommununnar eftir § 15, stk. 4.

Til § 2

Áseting um gildiskomu.

Fiskimálaráðið, dagfesting

Jacob Vestergaard
landsstýrismaður

/ Rógvi Reinert

Yvirlit yvir fylgiskjøl:

Fylgiskjal 1: Javntekstur

Fylgiskjal 2: Kommunala tilbúgvingin pr. 1. januar 2022

Fylgiskjal 3: Kreppustýringin í Føroyum